

Recenzió Dr. Mátyás Szabolcs: Kriminalisztikai és kriminológiai szöveggyűjtemény I. című művéről

Review of Dr. Szabolcs Mátyás's work entitled Collection of Texts
on Forensic Science and Criminology, Vol. I

Nyitrai Endre

Dr., PhD, tanszékvezető, egyetemi docens, rendőr alezredes
Nemzeti Közszolgálati Egyetem,
Rendészettudományi Kar
nyitrai.endre@uni-nke.hu

Absztrakt

Cél: A recenzió célja annak bemutatása, hogy Mátyás Szabolcs *Kriminalisztikai és kriminológiai szöveggyűjtemény I.* című műve milyen módon járul hozzá a bűnügyi tudományok oktatásának módszertani megújításához, különös tekintettel az interdiszciplináris megközelítés és a narratív eszközök alkalmazására a kriminalisztikai és kriminológiai ismeretek közvetítésében.

Módszertan: A recenzió leíró-elemző módszert alkalmaz, amely a mű szerkezeti és tematikai sajátosságainak, valamint forrásanyagának vizsgálatára épül. Az elemzés kiterjed a kötetben megjelenő irodalmi, filmes és zenei példák kriminalisztikai és kriminológiai értelmezésére.

Megállapítások: A vizsgálat alapján megállapítható, hogy a kötet újszerű módon integrálja a kulturális tartalmakat a bűnügyi tudományok oktatásába, a fikciós műveket esettanulmányként alkalmazva segíti elő az elméleti ismeretek gyakorlati megértését.

Érték: A mű jelentős értéke abban áll, hogy elősegíti az elméleti és gyakorlati ismeretek integrációját, valamint hozzájárul a kriminalisztikai gondolkodás fejlesztéséhez. A szöveggyűjtemény alkalmas arra, hogy a rendészeti felsőoktatásban módszertani segédanyagként szolgáljon.

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás ideje: 2026. 03. 27. Átdolgozás: 2026. 04. 10. Elfogadás: 2026. 04. 29.

Kulcsszavak: kriminalisztika; kriminológia; oktatásmódszertan; interdiszciplinaritás; narratív megközelítés

Abstract

Aim: The aim of this review is to demonstrate how Szabolcs Mátyás's work, *Criminalistics and Criminology: A Collection of Texts*, Vol. I, contributes to the methodological renewal of teaching in the criminal sciences, with particular regard to the use of an interdisciplinary approach and narrative techniques in the communication of knowledge in criminalistics and criminology.

Methodology: This review employs a descriptive-analytical approach, based on an examination of the work's structural and thematic characteristics, as well as its source material. The analysis covers the forensic and criminological interpretation of the literary, cinematic and musical examples featured in the volume.

Findings: Based on this study, it can be concluded that the volume integrates cultural content into the teaching of criminal sciences in an innovative way; by using works of fiction as case studies, it facilitates the practical understanding of theoretical knowledge.

Value: The work's significant value lies in the fact that it promotes the integration of theoretical and practical knowledge and contributes to the development of forensic thinking. This collection of texts is suitable for use as a methodological resource in higher education in law enforcement.

Keywords: forensic science; criminology; teaching methodology; interdisciplinarity; narrative approach

A bűnügyi tudományok oktatása során a legnagyobb kihívást sokszor a száraz jogszabályi környezet és a rideg statisztikai adatok élettől való megtöltése jelenti. Dr. Mátyás Szabolcs, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Rendészettudományi Karának docense, a *Kriminalisztikai és kriminológiai szöveggyűjtemény I.* című kötetével egy olyan interdiszciplináris hidat épített, amely a szépirodalom, a filmművészet és a rockzene eszköztárát hívja segítségül a jogi absztrakciók feloldásához. A mű nem csupán egy egyszerű szemelvénygyűjtemény, hanem egy tudatosan felépített módszertani innováció, amely a narratív kriminológia és kriminalisztika alapjaira építve teszi szemléletessé a bűnügyi jelenségeket.

A kötet szerkezeti felépítése a felsőoktatási igényekhez igazodik: tizennégy fejezete egy-egy tanulmányi hetet reprezentál, így a félév során szervesen illeszthető a tananyagba. A szerző dicséretes arányérzővel válogatott a források között: a tartalom fele a magyar kulturális kánon része (például Jókai Mór,

Mikszáth Kálmán vagy Móricz Zsigmond művei), míg a másik fele a világirodalom és a nemzetközi filmművészet klasszikusait vonultatja fel.

A könyv tudományos nívója abban rejlik, ahogyan a szerző a fikciós szövegeket „esettanulmányként” kezeli. Nem elégszik meg az irodalmi elemzéssel; minden fejezetben kriminológiai és kriminalisztikai górcső alá veszi a cselekményt. Amikor például Jókai Mór *Az arany ember* című művét vizsgálja, Tímár Mihály alakját a modern gazdasági bűnözés és a korrupció tipológiája felől közelíti meg. Olyan fogalmakat tesz kézzelfoghatóvá, mint a jogtalan elsajátítás, a hivatali vesztegetés vagy a közlekedés biztonsága elleni bűncselekmények, rávilágítva arra, hogy a klasszikus irodalom morális dilemmái ma is releváns büntetőjogi kategóriákba fordíthatók.

Külön kiemelendő a kötet kriminálpszichológiai és kriminálszociológiai mélysége. A szerző nemcsak a tettest, hanem az áldozatot és a társadalmi környezetet is a vizsgálat fókuszába helyezi. A „prediktív rendészet” témakörénél például Philip K. Dick és Steven Spielberg *Különvélemény* című alkotását hívja segítségül, hogy a mesterséges intelligencia, az algoritmusalapú bűnmegelőzés és az egyéni szabadságjogok konfliktusát elemezze. Itt érdemes megállapítani, hogy a mű túllép a múltbéli reflexiókon, és bátran nyit a jövő technológiai kihívásai felé, érintve a „digitális bíró” vagy a bűnözés-előrejelző szoftverek etikai kérdéseit is.

A metodikai szigor mellett a könyv stílusa is említést érdemel. Mátyás Szabolcs tudatosan reagál a Z és alfa generáció megváltozott olvasási szokásaira.

Ezzel kapcsolatban a szerző a következőket írja: „*Közhelyként hangzik, hogy a mai fiatalok keveset olvasnak, de sajnos ezt az olvasási szokásokat vizsgáló kutatások is alátámasztják. Ráadásul nemcsak kevesebbet olvasnak, mint a kortársaik néhány évtizeddel ezelőtt, hanem az olvasott művek irodalmi értéke is sekélyesebb lett. Egyre kevesebb fiatal vesz a kezébe szépirodalmi művet, egy regényt vagy verset. Ha pedig leül a televízió vagy a világháló elé, akkor olyan filmeket néz és zeneszámokat hallgat, amelyek megkérdőjelezhetően járulnak csak hozzá a klasszikus műveltség növeléséhez.*” (Mátyás, 2026). Elismeri, hogy a hosszú, klasszikus regények feldolgozása ma már nehézségekbe ütközik a hallgatók körében, ezért a szöveggyűjtemény „falatnyi” dózisokban, releváns részletek kiemelésével teszi fogyaszthatóvá és feldolgozhatóvá az anyagot. Ez azonban nem jelenti a tudományosság feladását; a fejezetek végén található kérdések és szakirodalmi hivatkozások mélyebb elmerülésre sarkallják az olvasót.

Objektív kritikai szempontból megjegyzendő, hogy a kötet címe (I. kötet) nagy várakozásokat támaszt a folytatással szemben. A jelenlegi gyűjtemény bár széles spektrumot fed le, bizonyos speciális bűncselekménytípusok (például a kiberbűnözés vagy a modern környezet elleni bűncselekmények) még

várnak a hasonló típusú irodalmi feldolgozásra. Mindazonáltal a munka szilárd elméleti alapokra épül.

A szerző külön fejezetet szentel a helyszíni szemle és a krimináltaktika számos területének bemutatására is. Sherlock Holmes vagy Hercule Poirot alakján keresztül a deduktív és induktív bizonyítási logikát mutatja be, rávilágítva a nyomrögzítés és a tanúkihallgatás pszichológiájának fejlődésére. Ezáltal a hallgatók nem csupán szabályokat sajátítanak el mechanikusan, hanem megértik a kriminalisztikai gondolkodás logikáját is.

Záró gondolatként kijelenthető, hogy Mátyás Szabolcs munkája a hazai rendészettudomány képzeletbeli könyvtárának egy érdekes és hiánypótló darabjává vált. A kiadvány méltatása nem csupán a formai újszerűségnek szól, hanem annak a szemléletmódnak is, amely szerint a kriminalisztika és kriminológia nem egymástól elszigetelt tudományterületek, hanem a kultúra és az emberi lélek szerves részei. A mű sikerrel bizonyítja, hogy a klasszikus műveltség nem akadály, hanem előfeltétele a modern, értelmiségi rendészeti tiszt képzésnek. A kötetet minden egyetemi hallgatónak, kutatónak és a téma iránt érdeklődő laikusnak is bátran ajánlom.

Felhasznált irodalom

Mátyás Sz. (2026). *Kriminalisztikai és kriminológiai szöveggyűjtemény I.* International Criminal Geographical Association. https://real.mtak.hu/234648/1/konyv_szovegygyujtemeny_FI-NAL002.pdf

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Nyitrai E. (2026). Recenzió Dr. Mátyás Szabolcs: *Kriminalisztikai és kriminológiai szöveggyűjtemény I.* című művéről. *Belügyi Szemle*, 74(9), 2529–2533. <https://doi.org/10.38146/bsz-ajia.2026.v74.i9.pp2529-2533>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

A közlemény nyílt hozzáféréssel, a Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0) feltételei szerint jelenik meg. A közlemény változatlan formában, nem kereskedelmi célból, bármely médiumban és formátumban szabadon megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző(k), a közlés helye és a licenc hivatkozása megfelelően feltüntetésre kerül. Módosított vagy átdolgozott változat terjesztése, valamint kereskedelmi célú felhasználása nem megengedett.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Nyitrai Endre, aki a nyitrai.endre@uni-nke.hu e-mail címen érhető el.